

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง(Cross-sectional Descriptive Study) เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการบริโภคโลหิต และพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคโลหิต และศึกษาอัตราการบริโภคโลหิตของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนภูมิภาคเฉพาะจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของภาคบริการโลหิตเท่านั้นได้แก่ จังหวัดชลบุรี นครราชสีมา เชียงใหม่ และนครศรีธรรมราช โดยสุ่มเลือกได้โรงเรียนในระดับมัธยมทั้งหมด 18 โรงเรียน ที่สังกัดของรัฐและเอกชน ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ถึง มกราคม พ.ศ. 2545 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows สรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2,389 คน มีการตอบกลับแบบสอบถามทั้งหมด 1,965 คน คิดเป็นร้อยละ 82.25 โดยจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการตอบกลับมากที่สุด (ร้อยละ 90.5) รองลงมา คือจังหวัดชลบุรี(ร้อยละ90.0) จังหวัดเชียงใหม่(ร้อยละ 84.5) และ นครราชสีมา(ร้อยละ 65.1) ตามลำดับ และเมื่อแยกเป็นสังกัดกรมสามัญศึกษาของกรมมัธยมศึกษา(ภาครัฐบาล)การตอบกลับร้อยละ 77.4 และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ภาคเอกชน) ได้รับความตอบกลับ ร้อยละ 88.2

นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ62.1 มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 37.9) มีอายุมากกว่า 17 ปี(ร้อยละ 53.8) น้ำหนักตัวมากกว่า 45 กิโลกรัม ร้อยละ 84.9 และมีน้ำหนักเฉลี่ย 53.1 กิโลกรัม ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด ร้อยละ 37.6 ผลการเรียนอยู่ในระดับเกรดเฉลี่ย 2.00-3.00 ร้อยละ 55.5 นักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา ร้อยละ 63.9 ได้รับค่าใช้จ่ายต่อเดือน 800-2,500 บาท และพบว่านักเรียนไม่มีโรคประจำตัวใดๆ มีถึง ร้อยละ 85.3 มีนักเรียนที่เคยเป็นเคยเป็นมาลาเรีย ร้อยละ 1.2 ไวรัสตับอักเสบบีร้อยละ 1.0 และเคยเป็นไวรัสตับอักเสบบี ร้อยละ 1.3 นักเรียนเคยฉีดวัคซีนไวรัสตับอักเสบบีแล้ว ร้อยละ 44.3 และมีนักเรียนที่เคยรับโลหิตหรือผลิตภัณฑ์จากโลหิตร้อยละ2.2 สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคโลหิตในโรงเรียนนั้นนักเรียนมีความต้องการให้มีการจัดกิจกรรมการบริโภคโลหิตภายในโรงเรียนค่อนข้างสูงร้อยละ78.1 และส่วนใหญ่มีความต้องการให้จัดปีละ 2 ครั้ง, ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา มีการจัด

กิจกรรมการบริจาคโลหิตภายในโรงเรียนร้อยละ 64.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตร้อยละ 30.6

2. ทักษะติดต่อการบริจาคโลหิต

ทักษะติดต่อการบริจาคโลหิตมีทั้งหมด 13 ข้อ แบ่งเป็นทักษะคติเชิงบวก 10 ข้อ และ ทักษะคติเชิงลบมี 3 ข้อ โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะคติเชิงบวก เรียงตามอันดับ 3 อันดับแรกที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิต พบว่า อันดับ1 ได้แก่ ข้อ1.การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์คิดเป็นร้อยละ 79.66 อันดับ 2 ได้แก่ข้อ3. การบริจาคโลหิตควรบริจาคด้วยความสมัครใจคิดเป็นร้อยละ 77.0 และ อันดับ3 ได้แก่ ข้อ13.ควรมีโลหิตสำรองไว้ใช้ภายในประเทศยามฉุกเฉินร้อยละ 74.35 ในส่วนของทักษะคติเชิงลบ เรียงตามอันดับ 3 อันดับแรกที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคโลหิต พบว่า อันดับ1 คือ ข้อ10การบริจาคโลหิตทำให้ติดเชื้อเอดส์คิดเป็นร้อยละ 8.7 อันดับ2 คือ ข้อ7.การบริจาคโลหิตทำให้ร่างกายทรุดโทรม คิดเป็นร้อยละ 3.67 อันดับ3 คือ ข้อ9 บริจาคโลหิตทุก 3 เดือน บ่อยเกินไปคิดเป็นร้อยละ 3.0

และเมื่อทดสอบความแตกต่างในเรื่องทักษะติดต่อการบริจาคโลหิต พบว่า นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิต และไม่เคยบริจาคโลหิตมีทักษะคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยกลุ่มนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต

3. พฤติกรรมเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิต

พฤติกรรมเสี่ยงที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริจาคโลหิตที่ผู้วิจัยศึกษาได้แก่

3.1 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 4.9 เมื่อแบ่งเป็นเพศ จากนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่านักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 10.6 นักเรียนหญิงร้อยละ 1.3 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ 14-16 ปี ร้อยละ 65.2 โดยในกลุ่มนักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์นั้น ส่วนใหญ่จะมีเพศสัมพันธ์กับต่างเพศร้อยละ 92.6 บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยส่วนใหญ่เป็นคูรัก ร้อยละ 60.2 รองลงมาคือเพื่อนร้อยละ 33 บุคคลอาชีพพิเศษร้อยละ 6.8 ตามลำดับ และส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้งเวลามีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 38.6 ไม่ใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 33.0 และมีการใช้ทุกครั้งร้อยละ 28.4 นอกจากนี้พบว่า นักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันร้อยละ 20.0 บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยส่วนใหญ่เป็นเพื่อนร้อยละ 68.4 คูรักร้อยละ 31.6 และไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย(เพศชาย)ร้อยละ 42.1 ใช้เป็นบางครั้งร้อยละ 21.1 และ ใช้ทุกครั้ง ร้อยละ 36.8

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต มีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยพบว่าใน

กลุ่มที่เคยบริจาคโลหิตมีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับต่างเพศร้อยละ 51.9 และร้อยละ 83.3 เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิตใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับต่างเพศร้อยละ 18.0 และร้อยละ 15.4 เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

3.2 พฤติกรรมการใช้สารเสพติด พบว่านักเรียนเคยสูบบุหรี่ร้อยละ 9.2 สูบทุกวันเป็นประจำร้อยละ 1.6 สูบบางโอกาสร้อยละ 3.4 ในนักเรียนที่ ต้มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์พบว่านักเรียนเคยดื่มร้อยละ 36.6 และดื่มเป็นประจำร้อยละ 1.1 การดมกาวและทินเนอร์พบว่า นักเรียนเคยดมกาวและทินเนอร์ร้อยละ 0.9 ปัจจุบันยังคงดมอยู่ร้อยละ 0.3, เคยเสพยาบ้าร้อยละ 1.8 ปัจจุบันยังเสพยาอยู่ร้อยละ 0.5 เสพกัญชา ร้อยละ 1.9 ปัจจุบันยังเสพยาอยู่ร้อยละ 0.5, และพบว่านักเรียนเคยเสพยาเฮโรอีนร้อยละ 0.3 วิธีการเสพยาเฮโรอีนที่ใช้กันมากที่สุดคือ ฉีดเข้าเส้นเลือดโดยใช้เข็มร้อยละ 83.3 ปัจจุบันพบว่ายังเสพยาอยู่ร้อยละ 0.2

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดประเภท กาว/ทินเนอร์, ยาบ้า, กัญชา และเฮโรอีน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ยกเว้น การสูบบุหรี่และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ระหว่างนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต

3.3 พฤติกรรมการใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่นและการใช้ของมีคมผลการศึกษาพบว่า นักเรียนเคยใช้ของใช้ร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ กรรไกรตัดเล็บมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ที่ แคะหู มีดโกน แปรงสีฟัน และ เข็มฉีดยา เป็นร้อยละ 92.1, 38.2, 31.4, 20.6 และ 0.8 ตามลำดับ การเจาะหู จมูก คิ้ว พบร้อยละ 48.5 การสักโดยใช้เข็ม พบร้อยละ 3.3 และการฝังเข็มพบร้อยละ 1.2 จากการศึกษพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต มีพฤติกรรมการใช้ของร่วมกับผู้อื่นและการใช้ของมีคมกระทำตามร่างกาย ได้แก่ กรรไกรตัดเล็บ ที่แคะหู แปรงสีฟัน เข็มฉีดยา เจาะหู จมูก คิ้ว การสักโดยใช้เข็ม และการฝังเข็ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ยกเว้นมีดโกนที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

3.4 พฤติกรรมการเที่ยวสถาน
 เริงรมย์ พบว่าในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา นักเรียนเคยไปเที่ยวสถานเริงรมย์ร้อยละ 15.4 และสถานที่นักเรียนไปเที่ยว ได้แก่ คาราโอเกะมากที่สุด รองลงมาคือ ผับ ดิสโกเธค คอฟฟี่ชอป และอาบอบนวด คิดเป็นร้อยละ 52.9, 43.2, 41.6, 30.6 และ 8.1 ตามลำดับ

จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต มี พฤติกรรมการเที่ยวสถานเริงรมย์ในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

4. อัตราการบริจาคโลหิตและประสบการณ์เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

จากการศึกษาอัตราการบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 13.8 เมื่อแยกตามจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของภาคบริการโลหิตแห่งชาติ พบว่าจังหวัดชลบุรี มีอัตราการบริจาคโลหิตของนักเรียนสูงสุดคือร้อยละ 31.3 รองลงมาคือจังหวัดนครราชสีมาร้อยละ 21.8 จังหวัดเชียงใหม่มีอัตราการบริจาคโลหิตร้อยละ 4.0 และนครศรีธรรมราชมีอัตราการบริจาคโลหิตร้อยละ 3.3

นักเรียนส่วนมากทราบหมู่โลหิตของตนเองถึงร้อยละ 76.4 และหมู่โลหิตที่พบมากที่สุดคือหมู่โอ พบร้อยละ 32.1 รองลงมา คือ หมู่บีร้อยละ 22.2, หมู่เอ ร้อยละ 17.1 และหมู่เอบี ร้อยละ 6.7 ตามลำดับ การรับทราบข้อมูล/ข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต พบว่า มีนักเรียนจำนวนมากเคยรับทราบข้อมูล เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตร้อยละ 84.2 และชนิดของสื่อที่นักเรียนได้รับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ โทรทัศน์ร้อยละ 72.9, รองลงมาคือ เอกสาร/แผ่นพับร้อยละ 42.3, วิทยุร้อยละ 39.1, ส่วนเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนต่อสื่อประชาสัมพันธ์ของศูนย์บริการโลหิตนักเรียนจำนวนร้อยละ 45.4 บอกว่าอยู่ในระดับที่ดี มีเพียงร้อยละ 4.2 ที่ควรปรับปรุง

สรุปประสบการณ์การบริจาคโลหิตของนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิต

1. นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตมีจำนวนทั้งสิ้น 271 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8
2. ส่วนใหญ่บริจาคโลหิตครั้งแรกเมื่ออายุมากกว่าหรือเท่ากับ 17 ปี ร้อยละ 83 นอกจากนี้พบว่า มีนักเรียนบริจาคโลหิตครั้งแรกเมื่ออายุน้อยกว่า 17 ปี ร้อยละ 17 เหตุผลของการบริจาคโลหิตครั้งแรกเพื่อช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ร้อยละ 96.7 และบริจาคให้ญาติร้อยละ 3.3
3. ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2544) พบว่านักเรียน
 - บริจาค 1 ครั้ง ร้อยละ 66.1
 - บริจาค 2 ครั้ง ร้อยละ 24.0
 - บริจาค 3 ครั้ง ร้อยละ 3.6 และอีกร้อยละ 17 ที่ไม่ได้บริจาคในปีนั้น
4. อาการผิดปกติภายหลังบริจาคโลหิตที่เกิด 3 อันดับแรกคือ เจ็บบริเวณเข็มแทงร้อยละ 14.8, รองลงมาคือ อ่อนเพลีย/ใจสั่น ร้อยละ 9.3 และหน้ามืด เป็นลมร้อยละ 5.2
5. นักเรียนไม่กลัวที่จะบริจาคครั้งต่อไป ร้อยละ 92.2
6. สถานที่ที่นักเรียนเคยไปบริจาคโลหิต 3 อันดับแรกคือ 1. หน่วยเคลื่อนที่ที่มารับบริจาคภายในโรงเรียน ร้อยละ 71.5 รองลงมาคือ สถานีกาชาด และโรงพยาบาล ร้อยละ 13.7 และ 11.8
7. หน่วยเคลื่อนที่ที่มารับบริจาคในโรงเรียน เป็นแหล่งที่นักเรียนสะดวกที่สุดที่จะบริจาคโลหิต (ร้อยละ 76.3)
8. ต้องการส่งจดหมายบอกเตือนร้อยละ 60.2 และบุคคลที่นักเรียนชักชวนให้มาร่วมบริจาคโลหิตด้วยมากที่สุดคือเพื่อน ร้อยละ 86
9. ในอนาคตมีความตั้งใจที่จะบริจาคโลหิตประจำ ร้อยละ 37.6 โดยนักเรียนส่วนใหญ่จะบริจาค 2 ครั้ง/ปี (ร้อยละ 37.3), บริจาค 4 ครั้ง/ปี (ร้อยละ 32.3)

10.นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตส่วนใหญ่(ร้อยละ48.7) จะบริจาคโลหิตเป็นบางครั้ง และยังพบว่า ร้อยละ1.2 ที่จะไม่บริจาคอีก

สรุปประเด็นในกลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต

1. เหตุผลของการไม่บริจาคโลหิต 5 อันดับแรก

- อายุไม่ถึง ร้อยละ43.7
- ไม่มีเวลาไปบริจาค ร้อยละ31.8
- กลัวเข็ม กลัวเจ็บ ร้อยละ30.4
- พักผ่อนไม่เพียงพอ ร้อยละ18.3
- กลัวติดเชื้อโรค ร้อยละ16.2

2. ในอนาคตพบว่านักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิตมีความตั้งใจบริจาคโลหิตประจำเพียงร้อยละ 8.5 ส่วนใหญ่จะบริจาคเป็นบางครั้งร้อยละ44.1 ไม่แน่ใจร้อยละ 37.3 และไม่บริจาคร้อยละ8.3

5. ข้อเสนอแนะและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

-การแสดงความคิดเห็นในเรื่องการให้ความสำคัญและสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับกิจกรรม การบริจาคโลหิต

พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ให้คะแนนในระดับมากที่สุด ระหว่างการให้ ความสำคัญกับสภาพความเป็นจริง พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 38.6-79.8 ที่ให้ ความสำคัญในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรกดังนี้ อันดับที่1 ให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงที่มี ผลต่อการบริจาคโลหิตเช่นยาเสพติด,โรคติดต่อต่างๆ(ร้อยละ79.8) อันดับที่2 ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ การสนับสนุนกิจกรรมการบริจาคโลหิต(67.0) และอันดับ3 มีวิทยากรจากศูนย์บริการโลหิตมาให้ความรู้ เกี่ยวกับโลหิตและคุณสมบัติผู้บริจาคโลหิต(ร้อยละ64.4) ในขณะที่สภาพความเป็นจริงที่มีการปฏิบัติมี นักเรียนร้อยละ 19.5-43.5 ที่ให้คะแนนในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ อันดับที่1 ให้ความรู้ เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อการบริจาคโลหิตเช่นยาเสพติด,โรคติดต่อต่างๆ(ร้อยละ43.5), อันดับ2 ผู้อำนวยการ ร.ร.ให้การสนับสนุนการบริจาคโลหิต(ร้อยละ39.3) และอันดับ3 มีหน่วยเคลื่อนที่มารับ บริจาคในโรงเรียน(ร้อยละ33.7) และร้อยละนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและไม่เคยบริจาคโลหิตที่ให้ คะแนนในระดับมากที่สุด โดยที่ทั้ง 2 กลุ่มให้ความสำคัญเหมือนกัน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อการบริจาคโลหิตเช่นยาเสพติด โรคติดต่อต่างๆ เป็นอันดับ1 และ ผู้อำนวยการ โรงเรียนให้การสนับสนุน กิจกรรมการบริจาคโลหิต เป็นอันดับ 2

-นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการบริจาคโลหิตใน โรงเรียน ไว้ 3 อันดับแรกดังนี้

- 1.ขาดการประชาสัมพันธ์ / ไม่บอกล่วงหน้า (ร้อยละ44.4)
- 2.ไม่มีการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต(ร้อยละ17.3)

3. เสียเวลาเรียนและไม่มีเวลา(ร้อยละ15.2)

-นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีรณรงค์ให้มีการบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้นในโรงเรียน

1. มีวิทยากรมาให้ความรู้ บอกประโยชน์ ข้อดีในเรื่องการบริจาคโลหิต(ร้อยละ13.3)
2. ประกวดการจัดบอร์ดคำขวัญต่างกลอนต่างๆเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต(ร้อยละ12.5)
3. ประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าก่อนวันที่มารับบริจาค(ร้อยละ9.6)

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2,389 คน มีการตอบกลับแบบสอบถาม 1,965 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับ ร้อยละ 82.3 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าพฤติกรรมกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) ตาม เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา อายุ น้ำหนัก การเป็นคณะกรรมการหรือสมาชิกชมรมต่างๆ การทราบหมู่โลหิต การมีโรคประจำตัว พบว่าเพศชายบริจาคโลหิตมากกว่า ,ระดับการศึกษา ม.6 บริจาคมากกว่าเพราะอายุของนักเรียนชั้น ม.6 สามารถบริจาคได้ มีอายุมากกว่า 17 ปี, น้ำหนัก พบว่าผู้บริจาคส่วนมากมีน้ำหนักมากกว่า 45 กิโลกรัม เป็นไปตามคุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิต, โรคประจำตัว พบว่าส่วนมากนักเรียนที่บริจาคโลหิต ไม่มีโรคประจำตัวร้อยละ85.3, การเป็นคณะกรรมการหรือสมาชิกชมรมต่างๆ พบว่าในกลุ่มนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิต จะเป็นผู้ที่เป็นคณะกรรมการหรือสมาชิกชมรมต่างๆ ร้อยละ41.1, โรคที่สามารถถ่ายทอดทางโลหิต พบว่ามีนักเรียนที่ระบุว่า เป็นโรคไวรัสตับอักเสบบีร้อยละ1.0 และ ไวรัสตับอักเสบบีและซี ร้อยละ 1.3 ซึ่งอัตราที่พบนั้นใกล้เคียงกับที่กองระบาดวิทยาได้รายงานไว้ร้อยละ1.9 จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิต และไม่เคยบริจาคโลหิต ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p > 0.05$) กันตามการเป็นไวรัสตับอักเสบบี และ ซี โดยพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและเป็นไวรัสตับอักเสบบีและซี มีจำนวนที่น้อยกว่าเมื่อเทียบนักเรียนที่ไม่เคยบริจาค อย่างไรก็ตามการคัดกรองผู้บริจาคโลหิตให้มีความปลอดภัย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ตามที่ องค์การ วิทยุศรัทธากล่าวว่าผู้บริจาคโลหิตที่ปลอดภัย คือผู้บริจาคโลหิตที่มีสุขภาพดีและไม่มีการติดเชื้อแฝงเร้น⁽¹⁶⁾ การค้นหาพฤติกรรมเสี่ยงในผู้บริจาคโลหิตจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเพิ่มความปลอดภัยกับผู้รับโลหิต

ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิต

ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในสวนภูมิภาค จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ส่วนของทัศนคติเชิงบวกนั้นนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ถูกต้อง โดยในประเด็นเรื่องการบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานอย่างหนึ่งเพราะเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ มีนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 79.66 สอดคล้องกับการศึกษาของพัฒนา มาศ มณีกาญจน์ (2539)⁽⁴⁷⁾ พบว่า พระภิกษุ เห็นด้วยกับทัศนคติในเรื่องนี้มากที่สุดเช่นกัน รองลงมาคือการบริจาคโลหิตควรบริจาคโลหิตด้วยความสมัครใจร้อยละ 77.0 ส่วนทัศนคติเชิงลบนั้น ใน 3 ประเด็นเรื่องการบริจาคโลหิตทำให้ร่างกายทรุดโทรม, บริจาคโลหิตทุก 3 เดือนบ่อยเกินไปและการบริจาคโลหิตทำให้ติดเชื้อเอดส์ มีนักเรียนที่มีทัศนคติเห็นด้วยถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อยละ 70.6, 47.8 และ 39.9 ตามลำดับซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เหมือนกับ การศึกษาของอรุณี ศุภนาม(2538)⁽⁴⁶⁾ พบว่า มี 2 ประเด็น ที่เยาวชนในกรุงเทพมหานคร มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง คือ บริจาคโลหิตปีละ 4 ครั้งนั้นมากไป(ร้อยละ 68.6) และการบริจาคโลหิตทำให้ติดเชื้อเอดส์(ร้อยละ 59.3) เช่นเดียวกับการศึกษาของ รจิวรรณ สอนสมภาร (2636)⁽⁶²⁾ ในเรื่องความรู้เรื่องโรคเอดส์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดนครราชสีมาพบว่านักเรียนยังมีความรู้และความเข้าใจว่าโรคเอดส์สามารถติดต่อได้ด้วยการบริจาคโลหิตร้อยละ 47.3 ในนักเรียนที่เป็นผู้นำเยาวชนสาธารณสุข และในนักเรียน ม.ปลายที่ไม่ได้เป็นผู้นำเยาวชน ร้อยละ 37.8 และ Hosain GM.⁽⁴⁸⁾ ศึกษาเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของนักเรียน นักศึกษาในประเทศบังคลาเทศ พบว่าร้อยละ 93 กล่าวว่า การบริจาคโลหิตจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย อย่างไรก็ตามการบริจาคโลหิตที่ไม่บ่อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 3 เดือนต่อครั้ง⁽⁶⁶⁾ ร่างกายจะสร้างเม็ดโลหิตขึ้นมาใหม่ในระยะ 90-120 วัน การบริจาคแต่ละครั้งจะเจาะเอาโลหิต 300-400 ซีซี ไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย⁽⁵⁾

พิจารณาจาก ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่ให้คะแนนทัศนคติ ในระดับเห็นด้วยปานกลางถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ระหว่างนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิต และไม่เคยบริจาคโลหิต ในส่วนของทัศนคติเชิงบวก พบว่า นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิต และไม่เคยบริจาคโลหิต ที่ให้ระดับทัศนคติตั้งแต่เห็นด้วยปานกลางถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 อันดับแรกเหมือนกัน คือ อันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 3. การบริจาคโลหิตควรบริจาคด้วยความสมัครใจ อันดับ 2 คือ ข้อ 1. การบริจาคโลหิตเป็นการให้ทานเพราะเป็นการช่วยเหลือชีวิตเพื่อนมนุษย์ และมีจำนวนมากถึงร้อยละ 99.9-100 เป็นการชี้ให้เห็นว่านักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

ทัศนคติเชิงลบ พบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและไม่เคยบริจาคโลหิต ที่ให้ระดับทัศนคติตั้งแต่ไม่เห็นด้วยถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เหมือนกัน คือ อันดับ 1 ได้แก่ ข้อ 7. การบริจาคโลหิตทำให้ร่างกายทรุดโทรม อันดับ 2 ได้แก่ ข้อ 10. การบริจาคโลหิตมีส่วนทำให้ติดเชื้อเอดส์ อันดับ 3 ได้แก่ ข้อ 9. บริจาคโลหิตทุก 3 เดือน บ่อยเกินไป ในส่วนทัศนคติเชิงลบพบว่าร้อยละของความไม่เห็นด้วยของนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิตน้อยกว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตในทุกข้อ และจากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนไม่เคยบริจาคโลหิต มีทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

พฤติกรรมเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคโลหิต

จากผลการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริโภคโลหิต ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกเป็น 4 ด้านได้แก่

1. การมีเพศสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 4.9 โดยนักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 10.6 และนักเรียนหญิงร้อยละ 1.3 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของอรอุษา จันทรวีรุจ(2544)⁽⁶³⁾ พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดสมุทรปราการเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 6.2 ซึ่งเมื่อเทียบกับของต่างประเทศแล้วพบว่าอัตราการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนค่อนข้างสูงกว่าประเทศไทยในสวนนี้อาจเป็นผลจากวัฒนธรรม และประเพณี ดังการศึกษาของ Poulin (2001)⁽⁵⁵⁾ พบว่าร้อยละ 37.5 ของนักเรียนชาย และร้อยละ 39.7 ของนักเรียนหญิงในประเทศคานาดาเคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนในประเทศนิการากัวพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ 64⁽⁵³⁾ สำหรับอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก 14.9 ปีใกล้เคียงกับการศึกษาของ Egger et al(1993)⁽⁵³⁾ พบว่า นักเรียนชายและ นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุระหว่าง 15-17 ปี ส่วนในเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมี เพศสัมพันธ์ จากการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้งเวลามีเพศสัมพันธ์กับต่างเพศร้อยละ 38.6 ไม่ใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 33.0 และมีการใช้ทุกครั้งร้อยละ 28.4 ใกล้เคียงกับการศึกษาของจันทรม ทองศิริ(2541)⁽⁶⁴⁾ ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน นักศึกษาในจังหวัดน่าน พบว่า นักเรียนใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้งร้อยละ 44.5 ไม่ใช้ถุงยางเลยร้อยละ 36.1 และใช้ทุกครั้ง ร้อยละ 19.4

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เคยบริโภคโลหิตและกลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยบริโภคโลหิต มีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยนักเรียนที่เคยบริโภคโลหิตและใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับต่างเพศ ร้อยละ 51.9 ซึ่งกลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยบริโภคโลหิต และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์มีเพียงร้อยละ 18.0 มีข้อมูลแนะนำว่าการใช้ถุงยางอนามัยเป็นวิธีพื้นฐานง่าย ๆ และมีประสิทธิภาพสามารถช่วยป้องกันการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ได้ (Fleisher JM, 1994:395-407 อ้างในถึงศหวัดมน ตรีศรีวิรัช, 2539:121) ซึ่ง สหวัดมน ตรีศรีวิรัช(2540)⁽⁶⁵⁾ ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่ม ผู้บริโภคโลหิต โดยเน้นความสำคัญของการใช้ถุงยางอนามัย พบว่าผู้บริโภคโลหิตที่มีประวัติเสี่ยง(ไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือมีเพศสัมพันธ์กับโสเภณี) มีอัตราการตรวจพบเชื้อไวรัสตับอักเสบบีร้อยละ 10.4 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มผู้บริโภคที่ไม่มีประวัติเสี่ยง มีอัตราการตรวจพบเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ร้อยละ 6.4 องอาจ วิพุธศิริ(2540)⁽¹⁶⁾ และชัยเวช นุชประยูร(2536)⁽⁶⁶⁾ ได้กล่าวว่าผู้รับบริโภคโลหิตที่มีพฤติกรรมเสี่ยงคือผู้ที่มีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่นอนของตน เคยมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการ โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย หรือเคยมีเพศสัมพันธ์กับชายด้วยกัน และจากการศึกษาพบว่านักเรียนชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันไม่ใช้ถุงยางอนามัยมีถึงร้อยละ 42.1 และพบว่าในกลุ่มนักเรียนที่เคยบริโภคโลหิตมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันไม่ใช้ถุงยางอนามัยหรือใช้เป็นบางครั้งร้อยละ 16.7 ในประเทศฝรั่งเศสมีรายงาน

ว่ามีผู้ติดเชื้อส่วนหนึ่งบริจาคโลหิตเพื่อตรวจเอดส์(Lefrere JJ.et al,1996:127-7 อ้างในถึงปาริชาติ เพิ่มสกุล,2543:199-208)⁽⁵²⁾

2. การใช้สารเสพติด จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่สูบบุหรี่เป็นประจำโดยสูบทุกวันเป็นประจำไม่เล็กร้อยละ 2.1 ต้มเครื่องต้มที่มีแอลกอฮอล์พบว่ามึนนักเรียนที่ต้มเป็นประจำร้อยละ 1.1 นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจุบันมึนนักเรียนยังคงใช้สารเสพติดอยู่เช่น ดมกาวและทินเนอร์ร้อยละ 0.3, เสพยาบ้าร้อยละ 0.5, เสพกัญชาร้อยละ 0.5 และเสพยาโรอินร้อยละ 0.2 วิธีการเสพยาโรอินที่ใช้กันมากที่สุดคือ ฉีดเข้าเส้นเลือดโดยใช้เข็มร้อยละ 83.3 อีกร้อยละ 16.7 เป็นวิธีสูดดม จะเห็นว่านักเรียนยังคงมีการใช้สารเสพติดอยู่ จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดประเภท กาว/ทินเนอร์, ยาบ้า, กัญชา และเฮโรอิน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p > 0.05$) ยกเว้น บุหรี่ เครื่องต้มที่มีแอลกอฮอล์ ในเรื่องสารเสพติดนั้น นักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและเสพยาจะพบในอัตราที่ต่ำมากหรือไม่มี ตรงกับที่สร้อยสงวงศ์ พิภูลสด(2535)⁽⁶⁸⁾ ได้กล่าวในนโยบายเรื่องการจัดหาผู้บริจาคโลหิตว่า ผู้ที่ติดยาเสพติดจะไม่รับบริจาคโลหิต แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่านักเรียนที่ไม่บริจาคในตอนนี้จะไม่บริจาคโลหิตในวันข้างหน้า ดังนั้นการใช้สารเสพติดยังคงเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงและส่งผลต่อการบริจาคโลหิตได้ตั้งการศึกษาของอังสนา บุญธรรม(2535)⁽⁶⁹⁾ พบว่าการดื่มสุราของวัยรุ่นชายเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายระดับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ และซัยวัสต์นีย์ ทักนพูนชัย(2539)⁽⁷⁰⁾ ได้ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่จังหวัดอุดรธานีพบว่าวัยรุ่นชายจะมีการดื่มสุราทุกครั้งก่อนการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงบริการโดยไม่มีการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Poulin (2001)⁽⁵⁵⁾ ที่พบว่าการดื่มสุราหรือการใช้สารเสพติดเป็นปัจจัยเสี่ยง ที่ทำให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย

3. การใช้ของมีคมและใช้ของร่วมกับผู้อื่น จากการศึกษาพบว่าสิ่งที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างใช้ร่วมกันมากที่สุด คือ การใช้กรรไกรตัดเล็บร่วมกับผู้อื่นมากที่สุดคือร้อยละ 92.1 รองลงมาคือการเจาะจมูก หู ลึนร้อยละ 48.5 และพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต มีพฤติกรรมการเจาะ สัก ฟังเข็มและการใช้ของร่วมกับผู้อื่น (ได้แก่แปรงสีฟัน กรรไกรตัดเล็บ เข็มฉีดยา ที่แคะหู) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p > 0.05$) ยกเว้นการใช้มีดโกนร่วมกับผู้อื่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p < 0.05$) การใช้ของร่วมกับผู้อื่นถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงอย่างหนึ่งปาริชาติ เพิ่มสกุล(2543)⁽⁵²⁾ ได้ศึกษาถึงสุขภาพทั่วไปและ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในผู้บริจาคโลหิตที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มารับบริการให้คำปรึกษา พบว่าผู้บริจาคโลหิตที่ติดเชื้อเอชไอวี มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีนี้ เคยสักตามร่างกาย ร้อยละ 17.98 การใช้ยาเสพติดชนิดฉีดร้อยละ 8.98 การที่เคยสัมผัสโลหิตจากการใช้มีดโกนร่วมกับผู้อื่นร้อยละ 5.61 นอกจากนี้รุวิวรรณ สอนสมภาร(2536)⁽⁶²⁾ ได้ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีการใช้กรรไกรตัดเล็บร่วมกันและมีการใช้มีดโกนร่วมกับผู้อื่นอยู่ในร้อยละ 90.1 และ 49.1 ตามลำดับ

4. การเที่ยวสถานเริงรมย์ จากการศึกษาพบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตและนักเรียน ที่ไม่เคยบริจาคโลหิตมีพฤติกรรมการเที่ยวสถานเริงรมย์ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p > 0.05$)

แต่อย่างไรก็พบว่านักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตมีการเที่ยวสถานเริงรมย์ร้อยละ17ในช่วง 3เดือนที่ผ่านมา ส่วนนักเรียนที่ไม่เคยบริจาคโลหิต เที่ยวร้อยละ 15 มีการศึกษาของอรุษา จันทวิรุจ(2544)⁽⁶⁴⁾พบว่านักเรียนที่เคยเที่ยวสถานเริงรมย์มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ24.4 ในขณะที่นักเรียนไม่เคยเที่ยวเคยมีเพศสัมพันธ์ร้อยละ1.9สอดคล้องกับการศึกษาของจุฬารัตน์ หัวหาญ(2539)⁽⁵⁷⁾ ได้ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นชาย พบว่า การไปเที่ยวคลับ บาร์หรือแหล่งสถานเริงรมย์ต่างๆ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชายได้ดีอีกด้วย และนักเรียนที่เคยไปเที่ยวสถานเริงรมย์จะมีโอกาสเกิดการมีเพศสัมพันธ์เป็น 3.3 เท่าของกลุ่มที่ไม่เคยเที่ยว ในส่วนนี้น่าจะมีสาเหตุมาจากปัจจุบันนี้สถานเริงรมย์มีมากขึ้น มีการโฆษณาทางสื่อต่างๆอย่างมากมาย ถึงแม้ว่าจะมีการจัดระเบียบสังคมแล้วก็ตาม จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเที่ยวสถานเริงรมย์เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อการบริจาคโลหิตได้ เนื่องจากการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเช่นการมีเพศสัมพันธ์

ประสบการณ์การบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการศึกษาพบว่า ร้อยละ 13.8 นักเรียนเคยบริจาคโลหิต เหตุผลของการบริจาคโลหิตครั้งแรกเพื่อช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์(ร้อยละ97.6) เคยบริจาคมาทั้งหมด 1-2ครั้ง(ร้อยละ 80.4)และในระยะ 1 ปีที่ผ่านมา นักเรียนบริจาคโลหิตเพียง 1 ครั้ง (ร้อยละ66.1) นอกจากนี้ยังพบว่ามึนักเรียนที่เคยบริจาคโลหิตเป็นครั้งแรกมีอายุต่ำกว่า 17 ปี(ร้อยละ 17) ในส่วนนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ถึง คุณสมบัติผู้บริจาคโลหิต ภายหลังบริจาคโลหิตมีอาการเจ็บบริเวณเข็มแทงร้อยละ14.8 ดังนั้นเจ้าหน้าที่เจาะเลือดควรเพิ่มความระมัดระวังและวิธีการเจาะเก็บ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนกลุ่มที่เคยบริจาคโลหิตมีความกลัวที่จะบริจาคโลหิตครั้งต่อไปร้อยละ7.8 และในอนาคตจะไม่บริจาคโลหิตร้อยละ 1.2 ไม่นั่นใจร้อยละ 12.5 ส่วนกลุ่มนักเรียนที่ไม่เคยบริจาค่นั้นในอนาคตจะไม่บริจาคโลหิตร้อยละ 8.3 และไม่นั่นใจมีถึงร้อยละ37.3 อีกทั้งให้เหตุผลที่ไม่บริจาคโลหิต 3 อันดับแรกคือ อันดับ1 อายุไม่ถึง(ร้อยละ43.7)ในข้อนี้เป็นไปตามเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริจาคโลหิต รองลงมาคือไม่มีเวลาไปบริจาค(ร้อยละ31.8) และกลัวเข็มกลัวเจ็บ(ร้อยละ30.4)ตามลำดับ ดังนั้นจึงควรมีการให้ความรู้ซึ่งทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิต

จากเกณฑ์การคัดเลือกผู้บริจาคโลหิตของศูนย์บริการโลหิต สภากาชาดไทยที่กำหนดไว้ จากการศึกษา พบว่า ร้อยละ 24.2 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายมีคุณสมบัติที่จะบริจาคโลหิตได้ และจากการศึกษานี้เองพบว่า ร้อยละ 13.8 นักเรียนเคยบริจาคโลหิต จะเห็นได้ว่ามีเพียงครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่ไปบริจาคโลหิต ยังมีนักเรียนที่สามารถบริจาคโลหิตได้อีกจำนวนหนึ่ง ดังนั้นจึงควรสร้างแรงจูงใจ หาแนวทางให้นักเรียนกลุ่มนี้มีทัศนคติที่ดีต่อการบริจาคโลหิต เพื่อเพิ่มผู้บริจาคโลหิตที่มีความปลอดภัย ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง ที่จะนำไปสู่การได้โลหิตที่ปลอดภัย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เสริมสร้างทัศนคติที่ดีและถูกต้อง สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้น จัดวิทยากรไปบรรยาย ให้คำแนะนำ ความรู้ต่างๆ ถึงประโยชน์ของการบริจาคโลหิต การบริจาคโลหิตไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย นอกจากนี้มีการจัดหน่วยเคลื่อนที่เข้าไปรับบริจาคภายในโรงเรียน และอาจมีสิ่งของตอบแทนเล็กๆน้อยๆและเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการโลหิตต้องสร้างความประทับใจ ตลอดจนเป็นผู้ส่งเสริมและสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต มีความเป็นกันเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ และอยากจะเป็นผู้หนึ่งที่จะบริจาคโลหิตเพื่อช่วยผู้เจ็บป่วย และผู้ที่เคยบริจาคมาแล้วยังมีความตั้งใจที่จะบริจาคในอนาคต เพราะนักเรียนกลุ่มนี้จะเป็นกำลังที่สำคัญต่อไปในอนาคต
2. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมการบริจาคโลหิตอย่างต่อเนื่อง มีการประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือ และประชุมร่วมกัน วางแผนเพื่อการจัดหาโลหิตที่ปลอดภัยและเพียงพอ
3. ส่งเสริมให้มีการคัดกรองผู้บริจาคโลหิตอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นมีการใช้รูปแบบการพิจารณางดบริจาคโลหิตด้วยตนเอง หรือการบอกว่าโลหิตไม่ปลอดภัยด้วยตนเอง ในทุกรายแม้ว่าจะเป็นการรับบริจาคโลหิตในโรงเรียน เพราะในปัจจุบันความชุกของโรคติดเชื้อมีเพิ่มขึ้นมาก อย่างไรก็ตามการใช้แบบสอบถามเพื่อให้นักเรียนที่ตั้งใจจะบริจาคไม่เกิดความอึดอัดใจ ควรมีเอกสารให้ความรู้ก่อนการบริจาคและคุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิต และข้อมูลต้องเก็บเป็นความลับ
4. จัดให้มีวิทยากร เข้าไปให้ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิต ความปลอดภัยในการบริจาคโลหิต พร้อมทั้งให้ศึกษาโดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆและโรคต่างๆที่สามารถถ่ายทอดโดยการรับถ่ายโลหิต เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความรุนแรงของโรค สร้างจิตสำนึกในการลดและเลิกพฤติกรรมเสี่ยง ก็จะเกิด เป็นการลดการแพร่เชื้อ อันจะส่งผลให้มีผู้บริจาคที่ปลอดภัย
5. กรณีที่นักเรียนผู้บริจาคโลหิตมีความผิดปกติของผลเลือดเช่นตรวจพบเชื้อโรคต่างๆ หรือมีความผิดปกติเป็นโรคทางโลหิตวิทยา ต้องมีการประสานงานหรือแจ้ง ให้ผู้ปกครองนักเรียน หรือทางโรงเรียนทราบ พร้อมทั้งมีการให้คำแนะนำทางการแพทย์และการปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม มีการติดตามผลสุขภาพของนักเรียน และต้องเก็บข้อมูลเป็นความลับ
6. จัดทำเอกสารหรือสื่อที่ดึงดูดใจในรูปแบบต่างๆ และมีความเข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยและควรเน้นที่คุณสมบัติของผู้บริจาคโลหิตที่ดี

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายกับนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมการจูงใจและการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริจาคโลหิตโดยศึกษากับนักเรียน 2 กลุ่มเปรียบเทียบกัน
3. ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก